

14. Про затвердження Методики проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій : Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 27.06.1997 р. № 81 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97>.
15. Скворцов І.Б. Ефективність інвестиційного процесу: методологія, методи і практика / І.Б. Скворцов. – Л. : Львівська політехніка, 2003. – 311 с.
16. Словник іншомовних слів. – К. : Наукова думка, 2000. – 662 с.
17. Татаренко Н.О., Поручник А.М. Теорія інвестицій : [навч. посіб.] / Н.О. Татаренко, А.М. Поручник. – К. : КНЕУ, 2000. – 160 с.
18. Федоренко В.Г. Інвестування підприємств України : [навч. посіб.] / В.Г. Федоренко, М.П. Денисенко, Т.Є. Воронкова. – К. : ДКС Центр, 2013. – 224 с.
19. Шевчук В.Я., Рогожин П.С. Основи інвестиційної діяльності / В.Я. Шевчук, П.С. Рогожин. – К. : Генеза, 1997. – 383 с.

Чеканская Л. А.

Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ИНВЕСТИРОВАНИЮ АГРАРНЫХ ФОРМИРОВАНИЙ

Резюме

На основе обобщения теоретических положений инвестиционных теорий определена экономическая сущность срока инвестиционного обеспечения. Проведенный анализ научных источников позволил сделать вывод, что экономическая категория «инвестиции» стала одной из центральных, сущность которой трактуется учеными-экономистами достаточно дискуссионно. Осуществлен анализ толкования термина «инвестиции», который предоставил возможность выявить теоретические основы для трактовки экономической сущности инвестиционного обеспечения и определения его роли в развитии аграрных формирований. Эффективное осуществление инвестиционной деятельности зависит от сбалансированного по всем составляющим и признакам инвестиционного обеспечения. Проведен анализ современных методик оценки эффективности инвестиционной деятельности аграрных формирований.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная деятельность, инвестиционная обеспеченность, инвесторы, инвестирование, аграрные формирования.

Chekanska L. A.

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

THEORETICAL APPROACHES TO INVESTING AGRICULTURAL GROUPS

Summary

The article summarizing theoretical principles gives the economic definition of investment support. Having analysed scientific literature we inferred that the economic category of «investment» has become the key one. Researchers in the sphere of economy have controversial points of view on the notion of «investment». At the same time, the author of the article succeeded in defining the term «investment» in the way that enables us to reveal theoretical foundations to interpret the economic nature of investment support and to determine its role in the development of agricultural groups. Effective and successful investment depends on the balanced investment support in accordance with all components and features.

Besides, the paper presents the analysis of modern methodologies of evaluating the effectiveness of investment ability of agricultural groups.

Keywords: investment, investment activity, investment support, investors, investing, agrarian groups.

УДК 339.9:337.58

Шишмарьова К. В.

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТАКТИЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Досліджено теоретичні аспекти сутності поняття «організаційно-економічне забезпечення тактичного планування діяльності підприємства». Узагальнено поняття «організаційне забезпечення», «економічне забезпечення» та «організаційно-економічне забезпечення». На їх основі запропоновано визначення поняття організаційно-економічного забезпечення тактичного планування діяльності підприємства.

Ключові слова: організаційне забезпечення, економічне забезпечення, організаційно-економічне забезпечення, норми і нормативи, складові організаційно-економічного забезпечення тактичного планування.

Постановка проблеми. Процес тактичного планування діяльності підприємства в сучасних умовах є достатньо складним і багатомірним. Забезпечення процесу тактичного планування під-

приємства повинне ґрунтуватись на мобілізації всіх його ресурсів і реальному оцінюванню власних потенційних можливостей. Система забезпечення тактичного планування є підсистемою під-

приємства, яка відповідає за всі забезпечувальні процеси, направлені на організацію планової діяльності. Особливе місце організаційно-економічного забезпечення тактичного планування діяльності підприємства пояснюється тим, що на його основі можливо сформулювати й реалізувати конкретну послідовність заходів, які спроможні гарантувати більш ефективну організацію планової роботи підприємства та економічне зростання його діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблем організаційно-економічного забезпечення діяльності підприємств присвячено наукові роботи багатьох вітчизняних вчених-економістів, зокрема, В.М. Василенка, В.Г. Герасимчука, В.М. Гончарова, Д.М. Загірняка, Ю.Б. Іванова, Г.В. Островерхової, А.М. Поддєрьогіна, Г.О. Пономарьової, О.Ю. Шилової та ін.

Виділення не вирішених раніше загальної проблеми. Проте недостатньо дослідженими залишаються питання наукового обґрунтування щодо організаційно-економічного забезпечення процесу тактичного планування діяльності підприємства та виділення його складових. Незважаючи на значні напрацювання в окресленій сфері, потребують подальшого розроблення, удосконалення і розвитку положення щодо організаційно-економічного забезпечення тактичного планування діяльності підприємства.

Мета статті полягає у визначенні сутності поняття «організаційно-економічне забезпечення тактичного планування діяльності підприємства», що передбачає узагальнення визначень понять «організаційне забезпечення», «економічне забезпечення» та «організаційно-економічне забезпечення», які пропонуються різними авторами, їх теоретичний аналіз, дослідження змістового наповнення, а також формування поняття «організаційно-економічне забезпечення тактичного планування діяльності підприємства» на основі комплексу його складових.

Виклад основного матеріалу дослідження. Організаційно-економічне забезпечення в цілому є універсальною категорією, властивою будь-якому управлінському процесу. Автори розглядають дане поняття в контексті різних видів діяльності підприємства. У науковій літературі виділяють організаційно-економічне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності, інноваційної діяльності, інвестиційної діяльності, стратегічного управління підприємством, організаційне забезпечення впровадження нововведень і т. д. [1].

Формування і вдосконалення комплексу організаційного та економічного забезпечення тактичного планування повинно бути першочерговим управлінським рішенням керівництва, використання якого дасть змогу сформулювати й реалізувати конкретну послідовність заходів, що спрямовані на стабільну діяльність підприємства, його стійкий, перспективний розвиток.

Для обґрунтування поняття організаційно-економічного забезпечення тактичного планування діяльності підприємства та визначення комплексу його складових потрібно дослідити та проаналізувати окремо сутність організаційного та економічного забезпечення в цілому.

На сьогодні поняття «організаційне забезпечення» не є усталеним у науковій літературі, воно використовується наряду з інформаційним, фінансовим та іншими видами забезпечення, а також у поєднанні з методичним або економічним забезпеченням деякої діяльності.

Аналіз наукової літератури [2–4], присвяченої дослідженню питань організаційного забезпечення управління підприємством, показав, що більш детально вивчені питання організаційного забезпечення його поточної діяльності, зокрема, управління матеріальними потоками, підготовки і освоєння нової продукції, реалізації розроблених управлінських рішень. Проте слід зазначити недостатній ступінь деталізації досліджуваних питань, особливо тих аспектів, які відносяться до організаційного забезпечення тактичного планування діяльності підприємства.

Визначення поняття «організаційне забезпечення» різними авторами представлено у табл. 1.

Дослідження та аналіз наведених визначень дозволяють зробити висновок, що вони трактуються неоднозначно. Організаційне забезпечення визначається як сукупність методів і засобів [5; 6], сукупність документів [7; 8], структури (служби, підрозділи) управління [9–11], сукупність взаємовідносин [12], процес [13], узгодження сумісного функціонування [14], система (сукупність) дій та заходів [15; 16], створення умов [17], розробка пропозицій [18].

Є.В. Мойсеєнко, Є.Г. Лаврушина [5], Г.Н. Смирнова, Ю.Ф. Тельнов [6] розглядають організаційне забезпечення як сукупність методів та засобів, зазначаючи, що засобами організаційного забезпечення можуть виступати інструкції, методики, схеми, описання тощо. Тобто організаційному забезпеченню відводиться роль певного каналу, за допомогою якого спеціалізовані методи впроваджуються в практику системи управління підприємством. Даний підхід дещо занижує значення і важливість організації відповідно організаційного забезпечення, від ступеня адекватності якого багато в чому залежатиме ефективність реалізації процесу тактичного планування діяльності підприємства.

На думку таких авторів, як В.Г. Герасимчук, К. Кловез, Ю.Б. Іванов, М.М. Єрмошенко, С.А. Єрохін та ін., організаційне забезпечення слід розглядати з позиції процесного підходу, воно реалізує прийняті управлінські рішення та спрямоване на впорядкування діяльності підприємства. Ми вважаємо, що організаційне забезпечення має носити характер упорядкованості, узгодженості між елементами певного об'єкту, оскільки поняття «організаційний» відноситься до поняття «організація», останнє, у свою чергу, виступає як процес, діяльність щодо впорядкування всіх елементів певного об'єкту в часі і просторі [18].

Деякі автори розглядають організаційне забезпечення з позиції структурного підходу, визначаючи організаційне забезпечення як структуру управління або сукупність внутрішніх структурних служб і підрозділів підприємства [9–11]. Так, Г.В. Островерхова вважає, що метою організаційного забезпечення є підтримка стабільного функціонування системи, реалізація запланованих програм за рахунок забезпечення необхідними ресурсами, організації взаємозв'язків між окремими елементами та ліквідації відхилень, що можуть виникати у системі [9].

На нашу думку, організаційне забезпечення повинно мати інструментарій, за допомогою якого буде забезпечуватись організація процесу тактичного планування діяльності підприємства.

Також організаційне забезпечення розглядається в науковій літературі як сукупність документів, що встановлюють організаційну структуру [7; 8]. Отже, організаційне забезпечення

Таблиця 1

Морфологічний аналіз поняття «організаційне забезпечення»

Автор(и) та джерело	Визначення поняття, що аналізується	Ключові слова
Сукупність методів і засобів		
Є.В. Моїсеєнко, Є.Г. Лаврушина [5]	Організаційне забезпечення – це сукупність методів і засобів, які регламентують взаємодію працівників з технічними засобами, а також між собою в процесі розробки та експлуатації інформаційної системи	Сукупність методів і засобів
Г.Н. Смирнова, Ю.Ф. Тельнов [6]	Організаційне забезпечення – це сукупність методів і засобів (інструкції, методики, схеми, описання тощо), які регламентують взаємодію працівників з технічними засобами	Сукупність методів і засобів
Сукупність документів		
А.М. Береза [7]	Організаційне забезпечення – це сукупність документів, які встановлюють організаційну структуру, права і обов'язки користувачів і експлуатаційного персоналу в умовах функціонування, перевірки та забезпечення працездатності інформаційної системи	Сукупність документів, які встановлюють організаційну структуру
В.І. Андреева [8]	Організаційне забезпечення – це положення, інструкції, накази, кваліфікаційні вимоги та інші документи, що регламентують організаційну структуру роботи системи, і їх взаємодія з комплексом засобів системи	Положення, інструкції, накази, кваліфікаційні вимоги
Структури (служби, підрозділи) управління		
Г.В. Островерхова [9]	Організаційне забезпечення – це комплекс структур і правил, які створюють умови для нормального протікання тих чи інших процесів, реалізації планів, підтримки функціонування системи на необхідному рівні за рахунок забезпечення необхідними ресурсами, організації взаємозв'язків між окремими елементами та ліквідації відхилень, що можуть виникати у системі	Комплекс структур і правил для нормального протікання процесів, реалізації планів
А.М. Поддєрьогін [10]	Організаційне забезпечення – це взаємопов'язана сукупність внутрішніх структурних служб і підрозділів підприємства, які забезпечують розробку і прийняття управлінських рішень щодо окремих напрямків його фінансової діяльності та несуть відповідальність за результати цих рішень	Взаємопов'язана сукупність внутрішніх структурних служб і підрозділів
А.А. Дмитрієв [11]	Організаційне забезпечення – це структура управління на конкретному підприємстві, а також у межах цієї структури функції та задачі відповідних служб та відомств	Структура управління
Сукупність взаємовідносин		
Б.З. Мильнер [12]	Організаційне забезпечення – це сукупність структурних та динамічних (процесних) організаційних взаємовідносин усередині та за межами організації, що включає сукупність конкретних субординаційних та координаційних, лінійних та функціональних, а також інших організаційних зв'язків, систем підпорядкування, звітності, контролю тощо, методів організаційного аналізу (аудиту), організаційного проектування, правових норм, втілених у внутрішні нормативні документи, за допомогою яких підприємство використовує (або ні) ті можливості, що надає йому середовище, сприяє (або ні) досягненню цілей розвитку за допомогою виконання обраних стратегій	Сукупність структурних та динамічних організаційних взаємовідносин
Процес		
В.Г. Герасимчук [13]	Організаційне забезпечення – це процес прийняття важливих управлінських рішень та методів регулювання організаційних напрямів розвитку стратегії підприємства протягом років, спрямований на виконання зобов'язань перед споживачами та в загальній системі – вирішення проблеми продовольчої безпеки	Процес прийняття управлінських рішень та методів регулювання
Процес		
В.Г. Герасимчук [13]	Організаційне забезпечення – це процес прийняття важливих управлінських рішень та методів регулювання організаційних напрямів розвитку стратегії підприємства протягом років, спрямований на виконання зобов'язань перед споживачами та в загальній системі – вирішення проблеми продовольчої безпеки	Процес прийняття управлінських рішень та методів регулювання
Узгодження сумісного функціонування		
К. Кловез [14]	Організаційне забезпечення – це узгодження за місцем, часом і метою сумісного функціонування окремих виконавців, колективів і технічних засобів. Воно повинно здійснюватися і регулюватися деякими правилами взаємодії, які утворюють правовий та моральний кодекс і складають основу правового забезпечення	Узгодження за місцем, часом і метою сумісного функціонування
Система (сукупність) дій та заходів		
Ю.Б. Іванов [15]	Організаційне забезпечення – це система дій та заходів, спрямованих на впорядкування діяльності підприємства	Система дій та заходів
В.В. Кандрашевський [16]	Організаційне забезпечення – це сукупність заходів, що проводяться суб'єктом управління, які організовані у відповідності до діючого законодавства щодо реалізації об'єктом управління прийнятого управлінського рішення в умовах конкретної оперативної обстановки, що склалася	Сукупність заходів
Створення умов		
М.М. Єрмошенко, С.А. Єрохін [17]	Організаційне забезпечення – це створення всіх необхідних умов для нормального функціонування підприємства, забезпечення кадровими, фінансовими, матеріально-технічними та іншими ресурсами	Створення всіх необхідних умов
Розробка пропозицій		
Д.М. Загірняк [4]	Організаційне забезпечення – це розробка пропозицій з організаційної структури системи управління, спрямованої на успішне вирішення завдань і підвищення ефективності діяльності апарату управління	Розробка пропозицій з організаційної структури системи управління

виступає у формі різного роду нормативних актів тривалої дії (плани, положення, інструкції, методи, статuti, регламент, постанови, правила, інструкції та ін.), що досить жорстко закріплюють на певний строк організаційну структуру управління та чітко регламентують порядок, напрямки і зміст взаємодії між підсистемами підприємства. На нашу думку, даний підхід чітко відображає інструментарій організаційного забезпечення.

Як зазначає Д.М. Загірняк, при вирішенні питань, пов'язаних з організаційним забезпеченням управлінської діяльності, частіш за все розглядаються такі види організаційного інструментарію, як графіки виконання робіт, структура управління проектами, методи навчання і підготовки кадрів та ін. [4, с. 39].

Таким чином, на основі аналізу літературних джерел щодо визначення поняття «організаційне забезпечення» (табл. 1) та сутності тактичного планування можна визначити поняття організаційного забезпечення тактичного планування як сукупність документів (положень, інструкцій, методик, схем, описань, наказів, кваліфікаційних вимог та інших документів), які створюють умови для ефективного впорядкованого протікання процесу тактичного планування, реалізації тактичних планів за рахунок забезпечення необхідними ресурсами, їх взаємодії з підсистемами підприємства та ліквідації відхилень, що можуть виникати в процесі тактичного планування діяльності підприємства.

На відміну від поняття «організаційне забезпечення» поняття «економічне забезпечення» в науковій літературі майже не зустрічається. Так, у більшості досліджень можна зустріти використання

даного поняття у поєднанні з фінансовим або організаційним забезпеченням будь-якої діяльності.

В.В. Лакіза визначає поняття економічного забезпечення як основну частину господарського механізму підприємства, сукупність економічних методів, способів, форм та інструментів впливу на економічні відносини і процеси, що відбуваються на підприємстві [19].

Економічне забезпечення може трактуватись як система економічних відносин, які виникають у процесі виробництва й реалізації благ (товарів, робіт, послуг) між окремими (самостійними) суб'єктами ринку, між суб'єктами ринку і державою (регіоном), між самою структурою та її трудовим колективом, між власниками капіталу і найманими працівниками з приводу порівняння витрат із доходами, виявлення, розподілу та використання прибутку [20]. Тобто економічне забезпечення відноситься до виробництва, розподілу та використання доходу, прибутку, а отже, спрямоване на досягнення високих кінцевих результатів та повинно характеризуватись ефективністю діяльності підприємства.

Необхідно відзначити, що основою науково обґрунтованого ефективного тактичного планування діяльності підприємства є нормативна база, яка складається із системи економічних норм і нормативів, які характеризують кількісну та якісну міру витрат робочого часу, матеріалів і грошей та є вихідними величинами для планування, оцінки результатів діяльності підприємства.

Таким чином, економічне забезпечення тактичного планування діяльності підприємства необхідно розглядати на основі науково-обґрунтованих

Таблиця 2

Морфологічний аналіз поняття «організаційно-економічне забезпечення»

Автор(и), джерело	Визначення поняття, що аналізується	Ключові слова
Розробка організаційної структури		
В.А. Співак [21]	Організаційно-економічне забезпечення – це розробка організаційної структури і системи управлінської документації організаційного забезпечення управління, включення відповідних підрозділів в організаційну структуру, а посад – у штатний розклад підприємства, організацію праці працівників, розподіл праці у сфері виробництва робіт і управління, організацію стимулювання	Розробка організаційної структури і системи управління
Складовий елемент системного базису		
І.А. Данильченко [22]	Організаційно-економічне забезпечення – це один з основних складових елементів системного базису, що характеризує ступінь організації об'єкта управління та його пристосованість до впровадження економіко-математичних методів і засобів обчислювальної техніки	Один з основних складових елементів системного базису
Сукупність параметрів, методів, праці, схем		
І.А. Данильченко [22]	Організаційно-економічне забезпечення (база) – це сукупність економічних параметрів управління, методів організації виробництва і праці, схем взаємодії завдань управління на основі правових документів, що визначають ефективне досягнення керованим об'єктом заданих цілей при функціонуванні автоматизованих систем управління	Сукупність економічних параметрів управління, методів організації виробництва і праці, схем взаємодії
Забезпечення документами та методиками		
В.К. Беклешов [23]	Організаційно-економічне забезпечення – це забезпечення, яке включає документи, що регламентують організаційну структуру підрозділу, що працює в системі автоматизованого проектування, і його взаємодію з комплексом засобів автоматизованого проектування, а також методики розрахунку собівартості, ціни та економічної ефективності об'єкта проектування і системи автоматизованого проектування, реалізовані в підсистемі техніко-економічних розрахунків	Забезпечення, яке включає документи та методики
Процедури, форми, методи, інструменти		
Г.О. Пономарьова [24], М.А. Шилов [25]	Організаційно-економічне забезпечення – це сукупність динамічних процедур, форм, методів та інструментів управління, використання яких дозволяє формувати й реалізовувати конкретну послідовність випереджувальних заходів, що спрямовані на стабільне функціонування підприємства, його стійкий, перспективний розвиток	Сукупність динамічних процедур, форм, методів та інструментів управління
Процес		
О.Ю. Шилова [26]	Організаційно-економічне забезпечення – це процес, який включає здійснення функцій управління для досягнення мети розвитку шляхом реалізації системи цілей підприємства як результату використання його ресурсів	Процес здійснення функцій управління

норм і нормативів, методики їх розробки з урахуванням наявних ресурсних можливостей підприємства. Окрім того, ефективне використання ресурсів підприємства (матеріально-технічних, фінансових, трудових, інформаційних, природних) має важливе значення при економічному забезпеченні.

Сукупно організаційно-економічне забезпечення становить невід’ємну частку у структурі ефективної діяльності підприємства.

Аналіз вітчизняної і закордонної спеціальної літератури показує, що єдиний термінологічний підхід до визначення сутності поняття «організаційно-економічне забезпечення» відсутній. У табл. 2 наведено визначення даного поняття згідно з поглядами різних авторів, які вивчали дане питання.

На основі аналізу табл. 2 можна зробити висновок, що організаційно-економічне забезпечення автори визначають як розробку організаційної структури [21]; складовий елемент системного базису [22]; сукупність параметрів, методів, праці, схем [22]; забезпечення документами та методиками [23]; процедури, форми, методи, інструменти [24; 25]; процес [26]. Отже, поняття організаційно-економічного забезпечення трактується авторами неоднозначно.

Таким чином, на основі аналізу літературних джерел щодо визначення понять «організаційне забезпечення» (табл. 1), «економічне забезпечення», «організаційно-економічне забезпечення» (табл. 2), сутності поняття тактичного планування можна сформулювати поняття організаційно-економічного забезпечення тактичного планування діяльності підприємства.

На нашу думку, організаційно-економічне забезпечення тактичного планування діяльності підприємства – це сукупність документів (положень,

інструкцій, методик, схем, описань, наказів, кваліфікаційних вимог та інших документів), система норм і нормативів, які створюють умови для ефективного впорядкованого протікання процесу тактичного планування, реалізації тактичних планів за рахунок забезпечення та використання необхідних ресурсів, їх взаємодії з підсистемами підприємства та ліквідації відхилень, що можуть виникати в процесі тактичного планування діяльності підприємства.

Схему організаційно-економічного забезпечення тактичного планування діяльності підприємства представлено на рис. 1.

Висновки. Організаційно-економічне забезпечення тактичного планування діяльності підприємства спрямоване на формування та реалізацію заходів щодо ефективної планової діяльності підприємства, стійкий, перспективний розвиток, отже, його використання на підприємстві є необхідною умовою. Воно охоплює комплекс організаційних складових, до яких належать документи підприємства, які чітко регламентують порядок, напрямки і зміст взаємодії між підсистемами та підприємством у цілому, та економічних складових – системи норм і нормативів. Окрім того, особливе місце при економічному забезпеченні має ефективне використання ресурсів підприємства.

Таким чином, у статті досліджено сутність понять «організаційне забезпечення», «економічне забезпечення» та «організаційно-економічне забезпечення». На основі аналізу теоретичних джерел запропоновано поняття «організаційно-економічне забезпечення тактичного планування діяльності підприємства», встановлено його складові.

Подальшими напрямками досліджень у даній галузі є визначення алгоритму реалізації організаційно-економічного забезпечення процесу тактичного планування діяльності підприємства.

Рис. 1. Схема організаційно-економічного забезпечення тактичного планування діяльності підприємства

Список літератури:

1. Гуияр Ф.Ж. Преобразование организации / Ф.Ж. Гуияр, Д.Н. Келли ; пер. с англ. – М. : Дело, 2000. – 376 с.
2. Гончаров В.М. Організаційно-економічне забезпечення підвищення ефективності виробництва свинини : [монографія] / В.М. Гончаров, Л.І. Дубравіна. – Луганськ : Прес-експрес, 2014. – 175 с.
3. Василенко В.М. Організаційне забезпечення підвищення інноваційного потенціалу регіону : [монографія] / В.М. Василенко, Е.В. Павлиш, Є.Ю. Юрченко. – Донецьк : ВІК, 2013. – 205 с.
4. Загірняк Д.М. Організаційне забезпечення стратегічного вибору підприємства : [монографія] / Д. М. Загірняк. – Луганськ : Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2004. – 192 с.

5. Моисеенко Е.В. Информационные технологии в экономике / Е.В. Моисеенко, Е.Г. Лаврушина [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://abc.vvsu.ru/Books/up_inform_tehno_v_ekon/page0009.asp.
6. Смирнова Г.Н. Проектирование экономических информационных систем : [учебник] / Г.Н. Смирнова, А.А. Сорокин, Ю.Ф. Тельнов ; под ред. Ю.Ф. Тельнова. – М. : Финансы и статистика, 2001. – 412 с.
7. Береза А.М. Основи створення інформаційних систем : [навч. посіб.] / А.М. Береза ; 2 вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2001. – 205 с.
8. Андреева В.И. Организационное обеспечение работы с кадровой документацией / В.И. Андреева // Справочник кадровика. – 2009. – № 3. – С. 77–85.
9. Островерхова Г.В. Сутність і структура організаційного забезпечення інноваційної діяльності / Г.В. Островерхова // Вісник НТУ «ХПІ» : зб. наук. праць. – Харків : НТУ «ХПІ». – 2012. – № 6. – С. 59–67.
10. Поддєрьогін А.М. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів промислових підприємств : [монографія] / А.М. Поддєрьогін, Н.А. Марченко. – Чернігів : Десна, 2013. – 287 с.
11. Дмитриев А.А. Организационно-экономическое обоснование программ технического перевооружения горнообогатительных комбинатов медной промышленности : автореф. дис. ... канд. экон. наук : спец. 08.00.05 / А.А. Дмитриев. – Москва, 2004. – 24 с.
12. Мильнер Б.З. Теория организации : [учебник] / Б.З. Мильнер ; 3-е изд., перераб. и доп. – М. : ИНФРА-М, 2003. – 558 с.
13. Кловез К. Аудит процесів електронної обробки даних / К. Кловез. – Канада : Новое знание, 1988. – 590 с.
14. Маркетинг. Менеджмент. Інновації : [монографія] / С.М. Ілляшенко [та ін.] ; за заг. ред. С.М. Ілляшенко. – Суми : Папірус, 2010. – 620 с.
15. Иванов Ю.Б. Конкурентоспособность предприятия: оценка, диагностика, стратегия : [монография] / Ю.Б. Иванов [и др.]. – Харьков : ХНЭУ, 2004. – 256 с.
16. Кардашевский В.В. Административно-правовое и организационное обеспечение исполнения управленческих решений штабными подразделениями органов внутренних дел : По материалам Главного управления внутренних дел г. Москвы / В.В. Кардашевский [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.disscat.com/content/administrativnopravovoe-i-organizatsionnoe-obespechenie-ispolneniya-upravlencheskikh-reshen>.
17. Організаційно-економічні аспекти інноваційного оновлення національного господарства : [монографія] / М.М. Єрмошенко [та ін.] ; за наук. ред. М.М. Єрмошенко, С.А. Єрохіна. – К. : Національна академія управління, 2008. – 216 с.
18. Еременко В.А. Управление производительностью в условиях экономики переходного периода : [монография] / В.А. Еременко, А.Л. Еськов. – Донецк : НАН Украины Ин-т экономики пром-ти, 2003. – 292 с.
19. Лакіза В.В. Організаційно-економічне забезпечення функціонування підприємства / В.В. Лакіза, К.Я. Качмар // Науковий вісник НЛТУ України «Проблеми економіки та управління». – Львів, 2011. – № 21(8). – С. 224–229.
20. Львовчик С.В. Фінансовий механізм макроекономічного регулювання / С.В. Львовчик // Фінанси України. – 2000. – С. 23–28.
21. Спивак В.А. Документирование управленческой деятельности. Делопроизводство / В.А. Спивак. – СПб. : Питер, 2006. – 235 с.
22. Данильченко И.А. Автоматизированные системы управления предприятиями : [учебник для вузов] / И.А. Данильченко, В.Н. Четвериков. – М. : Машиностроение, 1984. – 360 с.
23. Беклешов В.К. САПР в машиностроении: организационно-экономические проблемы / В.К. Беклешов, Г.А. Морозова. – Ленинград : Машиностроение, 1989. – 143 с.
24. Пономарьова Г.О. Організаційно-економічне забезпечення випереджувального управління підприємством : автореф. дис. ... канд. экон. наук : спец. 08.06.01 / Г.О. Пономарьова ; Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. – Луганськ, 2004 – 22 с.
25. Шилов М.А. Организационно-экономические основы принятия стратегических управленческих решений : автореферат дис. ... канд. экон. наук : спец. 08.00.05 / М.А. Шилов. – Москва : МГИУ, 2011. – 26 с.
26. Шилова О.Ю. Організаційно-економічне забезпечення розвитку підприємства : автореферат дис. ... канд. экон. наук : спец. 08.00.04 / О.Ю. Шилова. – Донецьк : ДНТУ, 2009. – 20 с.

Шишмарева Е. В.

Харьковский национальный экономический университет имени Семена Кузнеця

ФОРМИРОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ТАКТИЧЕСКОГО ПЛАНИРОВАНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Резюме

Исследованы теоретические аспекты сущности понятия «организационно-экономическое обеспечение тактического планирования деятельности предприятия». Обобщены понятия «организационное обеспечение», «экономическое обеспечение» и «организационно-экономическое обеспечение». На их основе предложено определение понятия организационно-экономического обеспечения тактического планирования деятельности предприятия.

Ключевые слова: организационное обеспечение, экономическое обеспечение, организационно-экономическое обеспечение, нормы и нормативы, составляющие организационно-экономического обеспечения тактического планирования.

Shishmarova K. V.

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

FORMATION OF ORGANIZATIONAL-ECONOMIC SUPPORT OF THE TACTICAL PLANNING AN ENTERPRISE ACTIVITY

Summary

The theoretical aspects of the essence of the concept of „organizational and economic support of tactical planning of the company” are researched. Generalize the concept of „institutional support”, „economic security” and „organizational and economic support”. On this basis, it suggested a definition of organizational and economic support tactical planning of the company.

Keywords: organizational support, economic support, organizational and economic support, the rules and regulations that make up the organizational and economic support tactical planning.